

JUDr. PAVEL BLAŽEK, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne 19.12.2012
Čj. **659/2012-OD-SPZ**

Nejvyšší soud ČR
Burešova 20
657 37 BRNO

Věc: obv. Ing. P. K. – stížnost pro porušení zákona

Příloha: koncept vyšetřovacího spisu Vrchního státního zastupitelství v Olomouci, pobočky v Ostravě, sp.zn. 4 VZV 8/2011

Podle § 266 odst. 1 trestního řádu podávám v neprospěch obviněného Ing. P. K. (...),

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 20.1.2012, č.j. 1 To 763/2011-65.

Usnesením Okresního soudu v Ostravě ze dne 1.12.2011, č.j. 0 Nt 6531/2011, byl podle § 37a odst. 1 písm. a) a § 35 odst. 3 trestního řádu zamítnut návrh státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Olomouci, pobočky v Ostravě, ze dne 26.10.2011 na vyloučení advokáta JUDr. P. H., zvoleného obhájce obviněného Ing. P. K., podaný podle ustanovení § 37a odst. 1 písm. a) trestního řádu z důvodů uvedených v § 35 odst. 3 trestního řádu.

Proti tomuto usnesení podal státní zástupce Vrchního státního zastupitelství v Olomouci, pobočky v Ostravě stížnost. Napadeným usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 20.1.2012, č.j. 1 To 763/2011-65, bylo rozhodnuto tak, že stížnost státního zástupce byla podle § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu zamítnuta jako nedůvodná.

Podle § 147 odst. 1 trestního řádu při rozhodování o stížnosti přezkoumá nadřízený orgán a) správnost všech výroků napadeného usnesení, proti nimž může stěžovatel podat stížnost, a b) řízení předcházející napadenému usnesení.

Podle § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu nadřízený orgán zamítne stížnost, není-li důvodná.

Podle § 35 odst. 3 trestního řádu v trestním řízení nemůže být obhájcem advokát, který v něm vypovídá jako svědek, podává znalecký posudek nebo je činný jako tlumočnick.

Podle § 37a odst. 1 písm. a) trestního řádu předseda senátu a v přípravném řízení soudce rozhodne i bez návrhu o vyloučení advokáta jako zvoleného obhájce z obhajování z důvodů uvedených v § 35 odst. 2 nebo 3 trestního řádu.

Podle ustanovení § 19 odst. 1 písm. a) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“), je advokát povinen poskytnutí právních služeb odmítnout, jestliže v téže věci nebo ve věci související již poskytl právní služby jinému, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy toho, kdo o poskytnutí právních služeb žádá.

Uvedenými ustanoveními se však soudy obou stupňů ve věci důsledně neřídily.

V uvedené trestní věci je na základě usnesení státního zástupce o zahájení trestního stíhání ze dnů 2.8.2011, 4.10.2011, 5.11.2011, 12.12.2011 a 16.2.2012 vedeno pod sp.zn. 4 VZV 8/2011 trestní stíhání obviněných pro zločin účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea druhá trestního zákoníku, pokračující zločin vydírání podle § 175 odst. 1, 2 písm. a, b), c), d) trestního zákoníku, zločin loupeže podle § 173 odst. 1, 2 písm. c) trestního zákoníku, zločin vydírání podle § 175 odst. 1, 2 písm. b), odst. 3 písm. c) trestního zákoníku, dílem dokonaným, dílem ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku a pomoc ke zločinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 24 odst. 1 písm. c) k § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) trestního zákoníku.

Dne 26.10.2011 podal dozorující státní zástupce Vrchního státního zastupitelství v Olomouci, pobočky v Ostravě, podle ustanovení § 37a odst. 1 písm. a) trestního řádu návrh Okresnímu soudu v Ostravě na vyloučení zvoleného obhájce obviněného Ing. P. K. JUDr. P. H. z důvodů uvedených v § 35 odst. 3 trestního řádu.

Návrh státního zástupce se opíral o skutečnost, že z výpovědi ve věci slyšeného svědka K. H. ze dne 22.9.2011 vyplývá, že byl v souvislosti s prověřováním a vyšetřováním své osoby vydírán obviněným JUDr. M. A. a již zemřelým Ing. M. T. a dále popsal, že bylo zmanipulováno vyšetřování okolností činnosti obchodní společnosti F., s.r.o., tak aby mohl být vydírán a za výsledek trestního řízení v jeho prospěch musel zaplatit značnou finanční částku, přičemž zmanipulování jeho trestního řízení se měli zúčastnit také obvinění Ing. E. S. a Ing. P. K., jako členové organizované zločinecké skupiny. V uvedené údajně manipulované trestní věci vedené dříve proti tomuto svědkovi přítom vystupoval v postavení obhájce advokát JUDr. P. H. Svědek K. H. přítom uvedl, že JUDr. P. H. v uvedené věci informoval o jednání obviněných spočívající ve vyžadování značných finančních částek a stejně tak jej informoval o vyplacení těchto finančních částek obviněným. Pro účely objasnění těchto skutečností následně svědek zprostil JUDr. P. H. povinnosti mlčenlivosti.

Z tohoto důvodu vyvstala za účelem ověření věrohodnosti výpovědi svědka K. H. objektivní nutnost výsledku JUDr. P. H. v procesním postavení svědka, a to ke skutečnostem, které mu byly od jeho někdejšího klienta K. H. známy o vydírání tehdejšími policisty. Za tím

účelem svědek K. H. zprostil JUDr. P. H. mlčenlivosti ve vztahu ke skutečnostem, které se tento advokát dozvěděl v souvislosti s jeho dřívější obhajobou.

Následně se JUDr. P. H. dne 20.10.2011 dostavil k výslechu v procesním postavení svědka, byl řádně v procesním postavení svědka poučen a jeho svědecká výpověď byla řádně protokolována v souladu s ustanovením § 55 trestního řádu. Svědkovi byla zároveň předložena listina, jíž ho jeho bývalý klient K. H. po řádném poučení zprostil povinnosti mlčenlivosti jakožto advokáta ohledně okolností, které se dozvěděl v souvislosti s dřívější obhajobou tohoto svědka. Z této skutečnosti je patrné, že JUDr. P. H. zcela zjevně byl ve formálním postavení svědka. Zároveň byl v postavení svědka též v materiálním smyslu, neboť disponoval podstatnými informacemi o skutečnostech důležitých pro trestní řízení, které se dozvěděl tak, že je vnímal svými smysly. V rámci své svědecké výpovědi JUDr. P. H. učinil prohlášení, v němž se nevyjádřil přímo k věci samotné, ale uvedl, že považuje za účelový postup orgánů činných v trestním řízení vedený snahou jej vyloučit z obhajoby jeho klienta Ing. P. K., a dále uvedl, že se necítí být v procesním postavení svědka a nevidí kolizi mezi zájmy svého klienta obviněného Ing. P. K. a mezi zájmy obviněného JUDr. M. A. Zároveň vyjádřil ochotu ve věci podat vysvětlení ve smyslu § 158 trestního řádu, z čehož vyplývá, že skutečně disponoval zásadními informacemi k probíhajícímu trestnímu řízení. Sám JUDr. P. H. tak připustil, že opravdu je nositelem informací podstatných pro trestní řízení a je tedy zcela objektivně svědkem v materiálním slova smyslu.

Okresní soud v Ostravě své zamítavé usnesení opřel o názor, že za situace, kdy JUDr. P. H. byl svým bývalým klientem K. H. zproštěn mlčenlivosti, neměl již oprávnění odepřít výpověď s poukazem na státem uloženou povinnost mlčenlivosti. K odepření výpovědi JUDr. P. H. tak došlo nikoli ze zákonných důvodů, a pokud nějaké důvody k odepření výpovědi měl, tak je nijak neobjasnil. Pokud JUDr. P. H. takto odmítl vypovídat bezdůvodně, měly k tomu orgány činné v trestním řízení zaujmout příslušné stanovisko.

Oproti tomu Krajský soud v Ostravě v napadeném usnesení poukázal na skutečnost, že postavení obhájce je neslučitelné s postavením svědka v trestním řízení za podmínky, že obhájce skutečně jako svědek v trestním řízení vystupuje, tedy vypovídá jako svědek. Tato překážka nenastane, pokud obhájce nebude vypovídat jako svědek, byť by byl k tomuto úkonu předvolán či vyzvolán. Je-li předvolán jako svědek, může se odvolat na státem uloženou povinnost mlčenlivosti ve smyslu § 21 zákona o advokacii a v takovém případě se uplatní zákaz výslechu ve smyslu § 99 odst. 2 trestního řádu. Vzhledem k těmto okolnostem nepřichází výslech obhájce jako svědka v úvahu, obhájci nelze bránit ve výkonu obhajoby. Dále krajský soud poukázal na nálezy Ústavního soudu ČR pod sp.zn. II. US 2445/2007 a IV. US 1885/2008, které mají řešit v zásadě obdobné otázky, a ze kterých plyne, že do svobody volby obhájce lze zasáhnout jen za striktně zákonných podmínek a toto rozhodnutí je svěřeno toliko nezávislému soudci. Dle Krajského soudu v Ostravě obhájce obviněného K. JUDr. H. ve věci nevypovídal jako svědek a domáhal se zohlednění ustanovení § 99 odst. 2 trestního řádu s ohledem na státem uloženou povinnost mlčenlivosti. Ze strany svého klienta, obviněného Ing. P. K., nebyl zákonně povinnosti mlčenlivosti zbaven. Skutečnost, že je advokát JUDr. P. H. nositelem informací důležitých v trestním řízení, sama o sobě dle názoru krajského soudu nezakládá důvod pro jeho vyloučení z obhajoby. Stejně tak ani skutečnost, že svědek K. H. zbavil JUDr. P. H. povinnosti mlčenlivosti, nezakládá povinnost JUDr. H. vypovídat v trestní věci obviněného Ing. P. K., pokud jej nezabavil této povinnosti i tento obviněný. Krajský soud pak ve shodě se státním zástupcem dospěl k názoru, že obhájce nelze nutit ke svědecké výpovědi.

Nastíněné úvahy soudů obou stupňů, jakkoli vycházejí z odlišných východisek, jsou však nesprávné, neboť nerespektují širší hlediska povinností obhájce jakožto advokáta.

Za nesprávný je třeba považovat zejména názor stížnostního Krajského soudu v Ostravě, pokud uvádí, že JUDr. P. H. by musel být zbaven povinnosti mlčenlivosti rovněž současným klientem, tj. obviněným Ing. P. K. Z kontextu výpovědi svědka K. H. totiž nevyplývá, že by JUDr. P. H. měl vypovídat o skutečnostech, které se dozvěděl v rámci poskytování právní služby obviněnému Ing. P. K., tj. k takovým skutečnostem, na něž se aktuálně vztahuje jeho povinnost mlčenlivosti. Naopak, JUDr. P. H. měl vypovídat o skutečnostech, které se dozvěděl v rámci poskytování právní služby K. H., který jej řádně povinnosti mlčenlivosti zprostil. Je přitom evidentní, že JUDr. P. H. je v rámci svého výsledku způsobilý odlišit skutečnosti, které se dozvěděl v rámci výkonu advokacie ve vztahu ke svědku K. H., na něž se již v současnosti v důsledku zproštění povinnosti mlčenlivosti nevztahuje, od skutečností, které se naopak dozvěděl v rámci poskytování právních služeb obviněnému Ing. P. K., na něž se v současnosti i nadále povinnost mlčenlivosti vztahuje. Požadavek Krajského soudu v Ostravě na zproštění povinnosti mlčenlivosti rovněž obviněným Ing. P. K. je tak lichý.

Krajský soud v Ostravě se však zároveň ani nezabýval posouzením způsobilosti JUDr. P. H. zastupovat jako obhájce obviněného Ing. P. K. Zde odkazují na výše citované ustanovení § 19 odst. 1 písm. a) zákona o advokacii, které zakládá nezpůsobilost advokáta k poskytování právních služeb, tj. včetně výkonu obhajoby v trestních věcech z důvodu kolize zájmů. V dané věci je přitom zřejmé, že JUDr. P. H. zastupoval poškozeného K. H., tehdy v postavení obviněného v jeho trestní věci. Právě okolnosti předchozího trestního stíhání nyní poškozeného K. H. jsou přitom jednou ze složek rozsáhlé trestné činnosti, pro niž je v současnosti stíhán mj. nynější klient tohoto advokáta, obviněný Ing. P. K. Je tak zcela zjevné, že obě uvedené věci spolu jednoznačně souvisejí, z čehož je patrné, že JUDr. P. H. nebyl dle citovaného zákona o advokacii vůbec oprávněn obhajobu Ing. P. K. převzít. Tento obhájce přitom zjevně disponuje závažnými informacemi důležitými pro trestní řízení, které mohou potvrzovat věrohodnost výpovědi svědka K. H. a zároveň mohou být ve svém důsledku k tíži jeho současného klienta, obviněného Ing. P. K., a to vzhledem na charakter trestné činnosti, tj. činnost organizované zločinecké skupiny. Existuje zde tak objektivní rozpor v postavení JUDr. H. v tomto trestním řízení, kdy na jednu stranu je v materiálním a formálním slova smyslu svědkem, zároveň byl ve zjevně věcně související věci obhájcem tehdy obviněného, nyní poškozeného K. H. a stejně tak zároveň je obhájcem, který zastupuje obviněného Ing. P. K., přičemž uvedené pozice se zjevně navzájem vylučují. Objektivně tedy existují důvody, které by měly vylučovat možnost JUDr. P. H. působit jako obhájce v tomto trestním řízení. Přitom lze souhlasit se závěrem Krajského soudu v Ostravě, že v současnosti není možné JUDr. P. H. nutit ke svědecké výpovědi pořádkovými opatřeními. Návrh státního zástupce tak zcela legitimně směřoval k odstranění vzniklé, zákonem o advokacii zapovězené kolize zájmů K. H., vystupujícího v nynější věci v postavení poškozeného a Ing. P. K., jenž je v pozici obviněného. Tento závěr přitom sám o sobě neznamená ospravedlnění jakékoli ingerence orgánů činných v trestním řízení do práva obviněného na svobodnou volbu obhájce s odkazem na možné porušení ustanovení § 19 odst. 1 písm. a) zákona o advokacii. V daném případě však zřejmý, již nastalý rozpor mezi zájmy dřívějšího klienta JUDr. P. H. a jeho klientem nynějším takový zásah legitimizuje.

V této souvislosti je na místě přiměřeně odkázat na závěry uvedených v usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 1.3.2006, sp.zn. 4 Tz 204/2005. Přestože toto

usnesení se zabývá odlišnou situací (vycházející z aplikace ustanovení § 35 odst. 2 trestního řádu), lze z něj dovodit, že při posuzování podmínek pro vyloučení advokáta je třeba přihlížet mj. právě i k úpravě zakotvené v zákoně o advokacii. V daném případě sice nenastala zákonem předvídaná kolize zájmů jednotlivých obviněných ve smyslu § 35 odst. 2 trestního řádu, nýbrž zákonem o advokacii předvídaná kolize klientů advokáta ve smyslu § 19 odst. 1 písm. a) zákona o advokacii. Tato okolnost pak z hlediska skutkového, tj. objasnění okolností dřívějšího trestního stíhání poškozeného K. H., objektivně vyvolala nutnost vyslechnout JUDr. P. H. v postavení svědka. Z toho pramení objektivní překážka výkonu obhajoby tohoto obhájce ve smyslu § 35 odst. 3 trestního řádu. K tomu je třeba dále uvést, že vzniklou situaci je třeba považovat v konkrétním případě za ještě závažnější konflikt zájmů, než je situace předvídaná ustanovením § 35 odst. 2 trestního řádu, neboť v nyní přezkoumávané věci nejde o kolizi zájmů mezi osobami stojícími v obdobném postavení (tj. mezi obviněnými), ale o kolizi mezi zájmy osoby s protichůdným procesním postavením (tj. mezi poškozeným a obviněným).

Za této situace objektivní kolize nelze považovat za rozhodné, že JUDr. P. H. s odkazem na povinnost mlčenlivosti nevypovídal přímo k věci samé, přestože byl řádně povinností mlčenlivosti ve prospěch svého bývalého klienta, svědka K. H., zproštěn. Důvod pro vyloučení obhájce JUDr. P. H. podle § 37a trestního řádu však z výše uvedených důvodů ve věci dán byl. Ve věci se totiž střetávají zájmy dvou klientů téhož obhájce, kdy jednoho advokát zastupoval v nepochybně související trestní věci, přičemž v aktuální trestní věci zastupuje klienta druhého. Bývalý klient zároveň ve věci vystupuje jako svědek, který navíc uvedl, že tomuto obhájci sděloval skutečnosti důležité pro toto trestní řízení. Obhájce JUDr. P. H. tak zjevně měl být ve smyslu ustanovení § 35 odst. 3 trestního řádu z uvedených důvodů z obhajoby obviněného Ing. P. K. vyloučen.

Uvedená porušení zákona, kterými je zatíženo již rozhodnutí Okresního soudu v Ostravě, pak završil Krajský soud v Ostravě jako soud stížnostní, pokud v rozporu se svou přezkumnou povinností, danou mu ustanovením § 147 odst. 1 trestního řádu, uvedená pochybení soudu prvního stupně nenapravit, ale stížnost státního zástupce podle § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu jako nedůvodnou zamítl.

Stížnost pro porušení zákona je zaměřena v neprospěch obviněného Ing. P. K. Výše uvedeným postupem soudů obou stupňů byl totiž porušen zákon ve prospěch tohoto obviněného, když soudy obou stupňů neprovedly legitimní průlom do práva obviněného na svobodnou volbu obhájce jakožto komponentu práva na obhajobu, a to přesto, že k tomu měly splněny zákonné podmínky. Na základě těchto skutečností, je třeba napadené usnesení hodnotit jako rozhodnutí, jímž byl porušen zákon ve shora uvedených ustanoveních ve prospěch obviněného Ing. P. K.

Z výše uvedených důvodů proto **navrhují**, aby Nejvyšší soud České republiky:

podle § 268 odst. 2 trestního řádu **v y s l o v í l**, že pravomocným usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 20.1.2012, č.j. 1 To 763/2011-65, byl porušen zákon ve prospěch obviněného Ing. P. K. v ustanoveních § 147 odst. 1 trestního řádu a § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu a v řízení jemu předcházejícím též v ustanoveních § 35 odst. 3 trestního řádu, § 37a odst. 1 písm. a) trestního řádu a v ustanovení § 19 odst. 1 písm. a) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [6 Tz 111/2012](#)